

**Предложение за допълване на предмета на тълкувателно дело №
1/2020 г., ОСТК, ВКС**
доц. д-р Николай Колев

На 24.09.2020 г. електронно издание „Юридически сайт за дружествено право“, чрез своя Главен Редактор доц. д-р Николай Колев, отправи до ВКС предложение за допълване на предмета на тълкувателно дело № 1/2020 г., ОСТК, по редица въпроси, по които е налице противоречива практика на ВКС. Първата алтернативна предпоставка в разпоредбата на чл. 124, ал. 1 от Закона за съдебната власт за приемане на тълкувателно решение е именно съществуване на противоречива практика. **Списъкът с въпроси касае различни институти от уредбата на търговските дружества и предвид нуждата от тяхното правилно и еднозначно разрешаване и от постигане на предвидимост в правоприлагането би било подходящо тези въпроси да станат част от предмета на тълкувателно дело № 1 от 2020 г. на ОСТК на ВКС.**

По-долу е представен списъкът с въпроси, както и обосновката за наличие на противоречива практика по всеки един от тях.

Въпрос № 1: Наличието на правен интерес (т.е. засягане на правата на ищеца от атакуваното решение на общото събрание) съставлява ли предпоставка за допустимост на иска по чл. 74 ТЗ?

Съгласно принципната позиция на ВКС, целената правна последица от успешното провеждане на иска по чл. 74 ТЗ е защита на членствени права и/или контрол за законосъобразност на решенията на дружеството, свързани с дейността му, която е насочена към постигане на обща цел¹.

В този дух ВКС приема, че потестативното право за отмяна на незаконосъобразни или противоуставни, респ. противоречащи на дружествения договор, решения на общото събрание е предоставено в полза на лице, притежаващо визираното в закона качество, за защита на неговите лични – имуществени или неимуществени, членствени права, но и с оглед на интересите на останалите съдружници и акционери, на дружеството и на обществения интерес. Разпоредбата охранява спазването на закона, правилата на добросъвестността и на доброволността при сдружаването. Правният интерес от

¹ Точка 5 от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК.

този иск произтича от принципи от по-висш ранг в сравнение с частния интерес на всяко лице, разполагащо с правото да потърси правна защита и съдействие пред съда². Доколкото законът не е обвързал правото на акционера или съдружника да атакува решенията на общото събрание с естеството, респ. съдържанието на тези решения, то липсва основание същото да се приеме за обуславящо по отношение на допустимостта на иска по чл. 74 ТЗ. За реализирането на това право е напълно ирелевантно дали от взетите от общото събрание решения настъпват реални последици, засягащи дружеството и акционерите, респ. съдружниците, и дали отмяната им обслужва реален правен интерес на ищеца, а така също и дали касаят обстоятелства, подлежащи на вписване в търговския регистър³. Правото на иск принадлежи и на съдружник, който е гласувал за приемане на решението, атакувано с иска по чл. 74 ТЗ⁴.

Изразено е, обаче, и друго разбиране.

Правото на иск по чл. 74, ал. 1 ТЗ принадлежи на всеки съдружник, а правен интерес от неговото упражняване съществува тогава, когато поради противоречие със закона или с дружествения договор конкретно решение на общото събрание засяга правото на членство или отделни членствени права на съдружника. Предвид правилото на чл. 26, ал. 2 ГПК, че освен в предвидените от закон случаи никой не може да предявява от свое име чужди права пред съд, съдружникът е легитимиран да предяви иск по чл. 74, ал. 1 ТЗ за защита на собствените си членствени права, но не и за защита на правата на други съдружници, дори те да са засегнати от същите порочни решения на общото събрание⁵.

Това разбиране е застъпено в редица казуални решения на ВКС.

Никой не може да предявява иск за защита на чужди членствени права (арг. от чл. 74, ал. 1, изр. 1 ТЗ)⁶, например не може съдружник в ООД да атакува с този иск изключването на друг съдружник⁷.

² Р. № 128 от 19.11.2009 г. на ВКС по т. д. № 269/2009 г., I т. о., ТК; Р. № 21 от 25.03.2013 г. на ВКС по т. д. № 290/2012 г., I т. о., ТК; Р. № 150 от 30.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 286/2012 г., II т. о., ТК; Р. № 183 от 30.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 695/2012 г., II т. о., ТК; Р. № 186 от 30.01.2017 г. на ВКС по т. д. № 2410/2015 г., I т. о., ТК; Р. № 174 от 25.01.2018 г. на ВКС по т. д. № 1504/2016 г., I т. о., ТК.

³ Р. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК; Р. № 174 от 25.01.2018 г. на ВКС по т. д. № 1504/2016 г., I т. о., ТК.

⁴ Р. № 111 от 11.05.1995 г. на ВС по гр. д. № 258/1994 г., V г. о.

⁵ Р. № 127 от 10.02.2015 г. на ВКС по т. д. № 3197/2013 г., II т. о., ТК.

⁶ Р. № 159 от 15.04.2005 г. на ВКС по т. д. № 525/2004 г., ТК, I о.

⁷ Р. № 159 от 15.04.2005 г. на ВКС по т. д. № 525/2004 г., ТК, I о. (атакувано е и решение на общото събрание на ООД за напускане на съдружник по собствено желание).

При изключване от ООД на двама съдружника с едно и също решение на общото събрание, единият изключен не може да предяви иск за отмяна на решението за изключване по отношение и на двамата съдружници. Преценката дали да бъде упражнено правото на защита при прекратяване на членство в дружеството чрез изключване принадлежи на изключения съдружник. Правото на членство в дружеството е лично право и може да бъде упражнено само по волята на засегнатото лице. Интерес от защита на членствените права има лицето, което ги притежава⁸.

ВКС е разгледал следната хипотеза. С решение на общото събрание са изключени четирима съдружници и един от тях е предявил иск по чл. 74 ТЗ за отмяна на решението за изключване на четиримата съдружници. ВКС посочва, че правният интерес от търсената с иска защита е положителна процесуална предпоставка от категорията на абсолютните за всички видове иски. Чрез правото на отмяна всеки съдружник или акционер може да защити своите права, ако те по някакъв начин са засегнати или съществува опасност да бъдат засегнати от незаконосъобразно или противоуставно решение на общото събрание. Ищецът не е посочил съображения за съществуването на правен интерес от отмяната на изключването на останалите трима съдружници, чиито потестативни права в защита на правото им на членство не е легитимиран да упражнява. Същите не са встъпили в производството по делото съобразно предвидената в чл. 74, ал. 3 ТЗ възможност за всеки заинтересован съдружник да поддържа иска. Само изключеният съдружник има право да иска отмяна на решението на общото събрание за изключването му, прекратяващо принудително членството му. Останалите решения на общото събрание са свързани с последици от прекратяването на членствени правоотношения, изменения на дружествения договор, рефинансиране и обезпечаване на ипотечни кредити на дружеството, поради което несъмнено биха могли да засегнат по един или друг начин правната сфера на ищеца, който поради нередовна процедура по свикване на процесното общо събрание не е поканен и не е взел участие в приемането на решенията, с първото от които е изключен⁹.

ВКС е разгледал следната хипотеза. Общото събрание на ООД е приело решения за: 1/ приемане на информация за отговорност на съдружника Г. А. Д. във връзка с неказване на съдействие за осъществяване на дейността на дружеството и предприемане на действия против неговите интереси; 2/ приемане на предложение за отправяне на предупреждение на съдружника Г. А. Д. да оказва съдействие за осъществяване на дейността на дружеството и да

⁸ Р. № 31 от 29.03.2005 г. на ВКС по гр. д. № 411/2004 г., ТК, II о.

⁹ Р. № 254 от 12.07.2018 г. на ВКС по т. д. № 1479/2017 г., II т. о., ТК.

преустанови действията против интересите на дружеството, като в противен случай ще бъде изключен като съдружник; 3/ промяна на дружествения договор във връзка с прехвърлянето на дружествени дялове между съдружници. Г. А. Д. е предявил иск по чл. 74 ТЗ срещу трите решения, а производството по така предявения иск е било прекратено от първата инстанция като недопустимо (определението за прекратяване е потвърдено от въззивната инстанция). ВКС приема, че съгласно задължителните разрешения в т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК, не всички решения на общото събрание подлежат на вписване в търговския регистър, но всички решения могат да бъдат атакувани по реда и в сроковете по чл. 74 от ТЗ. Съдружникът може да се защити срещу всяко решение, което счита за незаконосъобразно, независимо дали са опорочени процедурата по свикване на общото събрание, реда и кворума за приемане на решения (процесуална незаконосъобразност) или решението противоречи на императивни разпоредби на учредителния акт и закона. Без значение за правото на защита е дали решението поражда такива правни последици, които незабавно и пряко водят до промяна в членственото правоотношение на съдружника като пораждат за него нови задължения, респективно лишават го от права. Съдружникът има право на защита и срещу решенията, които макар и да не пораждат незабавно неблагоприятни правни последици за него, съставляват елемент от фактически състав, който при осъществяването си би породил неблагоприятни последици, като например процедурата по изключване Затова производството по предявения конститутивен иск по чл. 74 от ТЗ е неправилно прекратено от първоинстанционния съд. В настоящата хипотеза първото и второто решения са свързани, защото въз основа на предоставената информация относно поведението на съдружника Г. А. Д., във връзка с неосказването на съдействие и бездействието му по отношение на задълженията му като съдружник в ООД, е прието решение от дневния ред за предупреждаване на съдружника да оказва съдействие за осъществяване на дейността на дружеството, като в противен случай ще бъде изключен. Действително предупреждението за изключване на съдружника, инкорпорирано в протокола от проведеното общо събрание, не води до прекратяване на неговото членствено правоотношение. Съдружникът – ищец обаче е бил представяван на проведеното общо събрание. Съответно налице е предупреждение за изключване, възпроизведено в протокол на общото събрание, на което съдружникът е присъствал, в който случай изискването за писмена форма се счита за спазено и съответно съдружникът се счита уведомен. Не може да се приеме, че това предупреждение няма правни последици, тъй като с него на съдружника се предоставя възможност да преустанови поведението, което представлява нарушение на задълженията му, и му се предоставя възможност да

се подготви за общото събрание, на което ще се разглежда въпросът за изключването му. Наред с тези благоприятни за съдружника последици, предупреждението представлява задължителна предпоставка за валидното му изключване с последващо решение на общото събрание, съответно отмяната на решението за отправяне на предупреждение, би пречатствала възможността същият да бъде изключен и би наложила отправянето на ново предупреждение от страна на дружеството. Това обуславя правния интерес на съдружника, до когото е отправено предупреждението за изключване, да иска отмяна на решението на общото събрание, в което предупреждението е инкорпорирано. Правни последици поражда и решението за промяна на дружествения договор независимо, че е задължителна последица от извършено прехвърляне на дружествени дялове между съдружници¹⁰.

Искът по чл. 74 ТЗ не става недопустим поради липса на правен интерес, ако по време на делото е било проведено ново общо събрание на акционерите, което е взело решения съобразно исканията на ищеца¹¹.

Ищецът по иска по чл. 74 ТЗ не може да се позовава на евентуалната неавтентичност на подписите на получателите на поканите за общото събрание на акционерите, различни от него, тъй като от това не се засягат неговите права¹². Не може акционер в производство по иск по чл. 74 ТЗ да оспорва подписите на акционерите в списъка на акционерите с довода, че подписите, положени в списъка на акционерите, не са на лицата, за които се твърди, че са ги положили¹³. Само акционерът може да оспори валидността на гласуването му или представителството му в общото събрание на акционерите¹⁴.

ВКС е разгледал следната хипотеза. Съдружник в ООД е бил изключен, търговският регистър е отказал да впише това обстоятелство, общото събрание на ООД е отменило решението си за изключване, след което изключеният съдружник е предявил иск по чл. 74 ТЗ за отмяна от съда на решението за изключването му. Според ВКС когато целената с предявения иск по чл. 74 ТЗ промяна вече е настъпила по силата на други факти, липсва интерес от предявяване на конститутивния иск. В случая целта му – възстановяване на членствените правоотношения – е настъпила преди завеждане на делото по силата на следващо изключването на ищеца решение за отмяната му, прието от общото събрание на съдружниците. Правният интерес от търсената с иска защита е

¹⁰ Опр. № 575 от 2.11.2015 г. на ВКС по ч. т. д. № 2395/2015 г., I т. о., ТК.

¹¹ Р. № 250 от 31.03.2000 г. на ВКС по гр. д. № 1329/1999 г.

¹² Р. № 48 от 29.07.2013 г. на ВКС по т. д. № 830/2012 г., I т. о., ТК.

¹³ Р. от 25.06.2007 г. на ВКС по т. д. № 512/2006 г., ТК, I о.

¹⁴ Р. от 25.06.2007 г. на ВКС по т. д. № 512/2006 г., ТК, I о.

положителна процесуална предпоставка от категорията на абсолютните за всички видове искове. Действието на конститутивното съдебно решение и неговата специфика позволяват да се приеме, че когато целеното изменение в съществуващо правно положение не би могло да настъпи като последица от уважаване на иска по чл. 74 ТЗ, за страната не съществува интерес от търсената с този иск правна защита – в случая на членствените правоотношения. Независимо, че законодателят е предоставил на съдружника в ООД възможност да упражни потестативното си право да иска отмяна на решенията на общото събрание чрез иска по чл. 74 ТЗ, невъзможността да се създаде ново правно положение спрямо съществуващото при успешното му провеждане изключва допустимостта на конститутивния иск поради отсъствие на интерес от търсената с него защита. В случая защитата на членствените правоотношения се явява безпредметна поради отмяна на решението за изключване на ищеца с решение на общото събрание, предхождащо предявяването на иска по чл. 74 ТЗ. Неоснователен е доводът за невалидност на взетото решение на общото събрание за отмяна на изключването. Според мотивите към точка 8 на Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК, в правомощията на общото събрание е да отменя решенията си независимо дали се отнасят до обстоятелства, подлежащи на вписване, или не. Решението на общото събрание за отмяна на изключването е произвело действие, интересът от провеждането на иска с правно основание чл. 74 ТЗ се изчерпва с отмяната на решението за изключване, а тя е настъпила по силата на последващото решение на общото събрание. Искът по чл. 74 ТЗ е недопустим поради липса на правен интерес¹⁵.

Въпрос № 2: При смърт на ищеца – физическо лице по време на висящността на производството по чл. 74 ТЗ налице ли е процесуално правоприемство и могат ли наследниците да встъпят в процеса на основание на чл. 227 ГПК?

ВКС приема, че членственото правоотношение в ООД не е наследимо. Затова наследниците на починалия в хода на процеса ищец по предявен иск по чл. 74 ТЗ не трябва да бъдат конституирани на мястото на починалия си наследодател по реда на чл. 120 ГПК (отм.)¹⁶.

В следващо решение ВКС приема, че е допустимо наследниците на починал в хода на съдебния процес ищец по иск с правно основание чл. 74 ТЗ за отмяна

¹⁵ Р. № 255 от 12.07.2018 г. на ВКС по т. д. № 1734/2017 г., II т. о., ТК.

¹⁶ Р. № 195 от 21.03.2008 г. на ВКС по т. д. № 781/2007 г., I т. о., ТК.

на решенията на общото събрание на съдружниците в ООД да бъдат конституирани като ищци на мястото на починалия в хода на процеса наследодател, ако с този иск се защитава нарушено право на починалия съдружник – наследодател, което е наследимо, например право по чл. 125, ал. 3 ТЗ, право на дивидент, право на връщане на допълнителна парична вноска, право на лихва при направени допълнителни парични вноски¹⁷.

Въпрос № 3: Към кой момент е необходимо ищецът по иска по чл. 74 ТЗ да притежава качеството на съдружник или акционер като предпоставка за допустимост на иска?

В практиката на ВКС са изразени няколко разбирания.

¹⁷ Р. № 186 от 30.01.2017 г. на ВКС по т. д. № 2410/2015 г., I т. о., ТК (ВКС приема, че наследниците могат да встъпят в процес по чл. 74 ТЗ срещу решения на общото събрание за изключване на наследодателя като съдружник, неосвобождаването му от отговорност като управител, упълномощаване на новоизбран управител и задължаването му да извърши всички правни и фактически действия по отношение на уреждане на имуществените отношения между изключения съдружник – наследодател и дружеството, поемане на дяловете на изключения съдружник – наследодател и свързана с изключването промяна в правната организация и приемане на нов учредителен акт на дружеството, но не и срещу решения на общото събрание на съдружниците за освобождаване на наследодателя като управител на дружеството и за избор на нов управител).

Активно легитимирано е само лице, което е имало качеството на съдружник¹⁸ или акционер¹⁹ към момента на вземане на решенията, чиято отмяна се иска.

¹⁸ Р. № 384 от 3.05.2006 г. на ВКС по д. № 958/2005 г., ТК, II о. (без значение е обстоятелството, че ищецът е бил изключен с решение на общото събрание и изключването е вписано в търговския регистър в хода на процеса; той не губи активната си легитимация по иска); Р. № 812 от 5.01.2007 г. на ВКС по т. д. № 434/2006 г., I т. о. (ВКС е разгледал следната хипотеза: съдружник е избран за управител с оглед на качеството му на съдружник; общото събрание го е освободило като управител и той е атакувал решението с иск по чл. 74 ТЗ, но в хода на делото е напуснал дружеството с предизвестие по чл. 125, ал. 2 ТЗ; според ВКС в тази хипотеза бившият съдружник загубва правния си интерес от иска по чл. 74 ТЗ); Р. № 991 от 29.11.2006 г. на ВКС по т. д. № 566/2006 г., ТК (към датата на приемане на решението на общото събрание ищецът вече е бил напуснал дружеството на основание на чл. 125, ал. 2 ТЗ); Р. № 161 от 15.03.2007 г. на ВКС по т. д. № 936/2006 г., ТК, II о.; Р. № 235 от 23.06.2008 г. на ВКС по т. д. № 911/2007 г., ТК, II о.; Р. № 128 от 19.11.2009 г. на ВКС по т. д. № 269/2009 г., I т. о., ТК (прекратяването на членството на съдружника по чл. 125, ал. 1, т. 2 ТЗ – чрез изключване, в хода на съдебното производство по чл. 74 ТЗ няма за последица загуба на легитимацията на ищеца и недопустимост на иска); Р. № 46 от 22.04.2010 г. на ВКС по т. д. № 500/2009 г., II т. о., ТК (с изтичане на срока на предизвестие по чл. 125, ал. 2 ТЗ съдружникът престава да бъде такъв и не разполага с право на иск по чл. 74 от ТЗ за отмяна на решения на общото събрание на съдружниците, приети след изтичане на този срок); Р. № 186 от 30.01.2017 г. на ВКС по т. д. № 2410/2015 г., I т. о., ТК; Р. № 86 от 1.09.2017 г. на ВКС по т. д. № 1068/2016 г., II т. о., ТК; Р. № 251 от 6.03.2018 г. на ВКС по т. д. № 593/2017 г., II т. о., ТК; Р. № 39 от 15.04.2011 г. на ВКС по т. д. № 526/2010 г., I т. о., ТК; Р. № 149 от 30.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 846/2015 г., II т. о., ТК; Р. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК; Р. № 1091 от 1.07.2003 г. на ВКС по гр. д. № 1857/2002 г., V г. о. (към датата на провеждане на общото събрание на съдружниците, чиито решения се атакуват, тримесечният срок на отправеното от ищцата предизвестие по чл. 125, ал. 3 ТЗ вече е бил изтекъл, поради което тя няма качеството на съдружник); Р. № 31 от 29.03.2005 г. на ВКС по гр. д. № 411/2004 г., ТК, II о.; Р. № 712 от 7.06.2005 г. на ВКС по т. д. № 925/2004 г., ТК; Р. № 101 от 25.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 877/2011 г., II т. о., ТК; Опр. № 287 от 19.04.2011 г. на ВКС по ч. т. д. № 279/2011 г., I т. о., ТК; Опр. № 810 от 17.10.2011 г. на ВКС по ч. т. д. № 650/2011 г., II т. о., ТК (ако ищецът е бил съдружник в ООД към датата на приемане на решението на общото събрание, срещу което той е предявил иск по чл. 74 ТЗ, загубата на това качество по време на висящността на делото няма за последица загуба на активната процесуална легитимация на ищеца и недопустимост на иска); Р. № 174 от 25.01.2018 г. на ВКС по т. д. № 1504/2016 г., I т. о., ТК (при предявен от съдружник иск по чл. 74 ТЗ за отмяна на решение на общото събрание, към датата на което ищецът има качеството на съдружник, изключването на съдружника по чл. 125, ал. 1, т. 2 ТЗ в хода на процеса не води до загуба на активна легитимация на същия по иска); Р. № 306 от 17.10.2018 г. на ВКС по т. д. № 3110/2017 г., II т. о., ТК; Р. № 7 от 14.03.2018 г. на ВКС по т. д. № 926/2017 г., I т. о., ТК; Р. № 44 от 26.06.2019 г. на ВКС по т. д. № 1368/2018 г., I т. о., ТК; Р. № 302 от 26.03.1996 г. на ВКС по гр. д. № 1374/1995 г., V г. о.; Р. № 90 от 10.09.2019 г. на ВКС по т. д. № 1141/2018 г., II т. о., ТК (за съдружника е налице правен интерес от предявяване на иска за отмяна на решение на общото събрание на съдружниците, ако към момента на провеждането му е бил съдружник в дружеството; обстоятелството, че на следващо общо събрание на съдружниците е взето решение за неговото изключване, не може да повлияе върху правото му да иска отмяна на взетото решение от общото събрание на съдружниците).

¹⁹ Р. № 1225 от 27.06.2002 г. на ВКС по гр. д. № 2291/2001 г., V г. о. (в това решение ВКС приема, че ако приобретателят придобива акциите след датата на решението на общото

Законът изисква наличие на активна легитимация за ищеца към момента на предявяване на иска; отпадането на качеството на акционер на ищеца след завеждане на иска, поради прехвърляне на притежаваните от него акции по реда на чл. 185, ал. 2 ТЗ, не води до недопустимост на предявения иск²⁰.

Активно легитимирано по иска с правно основание чл. 74 от ТЗ е единствено лицето, имащо качеството на съдружник, респ. акционер, в дружеството ответник и то както към момента на вземане на съответното решение, така и към момента на предявяване на иска²¹.

Въпрос № 4: Невъзможността на позитивното съдебно решение по чл. 74 ТЗ да породи правните си последици поради обстоятелства, настъпили преди постановяването му, води ли до недопустимост на иска по чл. 74 ТЗ?

Акционерът има правен интерес да атакува решение на общото събрание за избор на съвет на директорите, дори и ако след това решение е прието ново решение на общото събрание за избор на нов съвет на директорите и това обстоятелство е вписано в търговския регистър²².

В няколко решения ВКС се е произнесъл по следната хипотеза. Съдружник е бил назначен за управител, от която позиция е освободен с решение на общото

събрание, „той приема да стане акционер при вече взети и известни му решения от ОС на АД – решенията са вписани в търговския регистър на 23.11.1999 г. и публикувани на 14.12.1999 г. (ДВ, бр. 109/1999 г.), според изискването на чл. 231, ал. 3 ТЗ в тогавашната му редакция – факт, който обуславя извод за одобрение на взетите решения“; решенията на общото събрание на акционерите, които са атакувани с иска по чл. 74 ТЗ, са за промени в устава на дружеството, освобождаване на членовете на съвета на директорите от отговорност за 1999 г., промени в състава на съвета на директорите, определяне на възнаграждение на членовете на съвета на директорите и увеличаване на капитала на дружеството); П. № 235 от 23.06.2008 г. на ВКС по т. д. № 911/2007 г., ТК, II о.; П. № 699 от 15.10.2008 г. на ВКС по т. д. № 245/2008 г., II о., ТК; П. № 128 от 19.11.2009 г. на ВКС по т. д. № 269/2009 г., I т. о., ТК; П. № 46 от 22.04.2010 г. на ВКС по т. д. № 500/2009 г., II т. о., ТК; П. № 186 от 30.01.2017 г. на ВКС по т. д. № 2410/2015 г., I т. о., ТК; П. № 86 от 1.09.2017 г. на ВКС по т. д. № 1068/2016 г., II т. о., ТК; П. № 251 от 6.03.2018 г. на ВКС по т. д. № 593/2017 г., II т. о., ТК; П. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК; П. № 712 от 7.06.2005 г. на ВКС по т. д. № 925/2004 г., ТК; Опр. № 504 от 4.07.2011 г. на ВКС по ч. т. д. № 295/2011 г., II т. о., ТК; Опр. № 41 от 20.01.2015 г. на ВКС по ч. т. д. № 3519/2014 г., I т. о., ТК; Опр. № 418 от 17.07.2015 г. на ВКС по ч. т. д. № 967/2015 г., I т. о., ТК; П. № 174 от 25.01.2018 г. на ВКС по т. д. № 1504/2016 г., I т. о., ТК; П. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

²⁰ П. 1284 от 20.10.2003 г. на ВКС по гр. д. № 1880/2002 г., V г. о. (това се прилага и за встъпването на акционер като съищец).

²¹ П. № 656 от 2.10.2008 г. на ВКС по т. д. № 304/2008 г., II о., ТК; П. № 437 от 4.07.2008 г. на ВКС по т. д. № 77/2008 г., II о., ТК.

²² П. № 1069 от 29.06.1999 г. на ВКС по гр. д. № 127/1999 г., V г. о.

събрание. Той атакува решението с иск по чл. 74 ТЗ, но в хода на процеса влиза в сила присъда, с която е лишен от правото да заема поста управител на ООД. Според ВКС той не губи активната си легитимация по иска по чл. 74 ТЗ и правния си интерес от иска²³. В същата хипотеза в следващи решения ВКС приема, че ищецът губи правния си интерес от иска²⁴.

ВКС е разгледал следната хипотеза. Съдружник в ООД е бил изключен, търговският регистър е отказал да впише това обстоятелство, общото събрание на ООД е отменило решението си за изключване, след което изключеният съдружник е предявил иск по чл. 74 ТЗ за отмяна от съда на решението за изключването му. Според ВКС когато целената с предявения иск по чл. 74 ТЗ промяна вече е настъпила по силата на други факти, липсва интерес от предявяване на конститутивния иск. В случая целта му – възстановяване на членствените правоотношения – е настъпила преди завеждане на делото по силата на следващо изключването на ищеца решение за отмяната му, прието от общото събрание на съдружниците. Правният интерес от търсената с иска защита е положителна процесуална предпоставка от категорията на абсолютните за всички видове иски. Действието на конститутивното съдебно решение и неговата специфика позволяват да се приеме, че когато целеното изменение в съществуващо правно положение не би могло да настъпи като последица от уважаване на иска по чл. 74 ТЗ, за страната не съществува интерес от търсената с този иск правна защита – в случая на членствените правоотношения. Независимо, че законодателят е предоставил на съдружника в ООД възможност да упражни потестативното си право да иска отмяна на решенията на общото събрание чрез иска по чл. 74 ТЗ, невъзможността да се създаде ново правно положение спрямо съществуващото при успешното му провеждане изключва допустимостта на конститутивния иск поради отсъствие на интерес от търсената с него защита. В случая защитата на членствените правоотношения се явява безпредметна поради отмяна на решението за изключване на ищеца с решение на общото събрание, предхождащо предявяването на иска по чл. 74 ТЗ. Неоснователен е доводът за невалидност на взетото решение на общото събрание за отмяна на изключването. Според мотивите към точка 8 на Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК, в правомощията на общото събрание е да отменя решенията си независимо дали се отнасят до обстоятелства, подлежащи на вписване, или не. Решението на общото събрание за отмяна на изключването е произвело действие, интересът от

²³ Р. № 21 от 25.03.2013 г. на ВКС по т. д. № 290/2012 г., I т. о., ТК.

²⁴ Р. № 150 от 30.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 286/2012 г., II т. о., ТК; Р. № 183 от 30.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 695/2012 г., II т. о., ТК.

провеждането на иска с правно основание чл. 74 ТЗ се изчерпва с отмяната на решението за изключване, а тя е настъпила по силата на последващото решение на общото събрание. Искът по чл. 74 ТЗ е недопустим поради липса на правен интерес²⁵.

Въпрос № 5: Към кой момент се преценява незаконосъобразността на атакуваното с иска по чл. 74 ТЗ решение на общото събрание и трябва ли да се вземат предвид обстоятелства, настъпили след приемане на атакуваното решение на общото събрание?

От една страна, ВКС приема, че преценката за материалната и процесуалната законосъобразност на решенията на общото събрание се прави към момента на вземането им²⁶. В производството по чл. 74 ТЗ предмет на делото е проверката на правопораждащите юридическите факти така, както са се осъществили до момента на приемане на решенията на общото събрание, чиято законосъобразност е предмет на делото. Новите факти и обстоятелства, настъпили след този момент, са ирелевантни за спора по чл. 74 ТЗ, поради което в това производство е недопустимо дори и прилагането на нормата на чл. 188, ал. 3 ГПК (отм.)²⁷.

ВКС, обаче, е разгледал и се е произнесъл и в следната хипотеза. Общото събрание на съдружниците е приело решение за увеличаване на капитала. Съдружник не е изпълнил задължението си за вноска и е бил изключен на основание на чл. 126, ал. 1 ТЗ. Той е атакувал решението за изключване с иск по чл. 74 ТЗ и докато това производство е било висящо, решението на общото събрание за увеличаване на капитала е било отменено с влязло в сила решение по чл. 74 ТЗ. ВКС приема, че при постановяване на решението съдът е длъжен да вземе предвид и настъпилите след предявяването на иска факти, които са от значение за спорното право. След отмяна на решението на общото събрание на съдружниците за увеличаване на капитала вече е отпаднало задължението на съдружника за вноска, което означава, че е отпаднало и основанието за изключването му²⁸.

²⁵ Р. № 255 от 12.07.2018 г. на ВКС по т. д. № 1734/2017 г., II т. о., ТК.

²⁶ Точка 8 от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК.

²⁷ Р. № 11 от 13.01.2009 г. на ВКС по т. д. № 641/2008 г., II т. о., ТК; Р. № 1121 от 13.12.2005 г. на ВКС по т. д. № 425/2005 г., II о., ТК; Р. № 48 от 29.07.2013 г. на ВКС по т. д. № 830/2012 г., I т. о., ТК.

²⁸ Р. от 4.05.2005 г. на ВКС по гр. д. № 773/2004 г., ТК, II т. о.

Въпрос № 6: Компетентен ли е съдът, сезиран с иск по чл. 71 ТЗ, иск по чл. 74 ТЗ или иск за установяване на нищожност на решение на общото събрание да преценява нищожността на прехвърлително джиро, ако този въпрос е от значение за допустимостта и/или основателността на предявения иск?

В практиката си ВКС е изразил две различни становища.

Според първото становище съдът не разполага с такава компетентност.

Нищожността на джирата не може да бъде разкрита инцидентно по повод на направено възражение в производство по чл. 71 ТЗ без участие на другите страни-джиратари, чийто права също биха били засегнати, а трябва да бъде предмет на отделно исково производство с участие на другите страни-джиратари²⁹.

Отричането от ответника на правата на ищеца по иска по чл. 71 ТЗ като акционер в ответника извънсъдебно или в съдебния процес представлява абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на иска на посоченото правно основание, който е допустимо да бъде съединен с обуславящия го иск по чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД за установяване на нищожност на джиро върху временно удостоверение, с което временното удостоверение е прехвърлено от ищеца, предвид връзката между тях и установителния характер на иска по чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД (в този случай като ответници участват и джиратарите)³⁰.

Ако прехвърлянето на акциите страда от порок, който води до недействителността му, и формално приобретателят се легитимира като акционер, респ. органите на АД оспорват правата на прехвърлителя като акционер, защитата на последния може да се осъществи с установителен иск по чл. 71 ТЗ срещу АД, в рамките на който ще се провери и валидността на прехвърлянето. Исковата молба би била нередовна, ако искът е насочен само срещу лицето, което формално се легитимира като акционер, защото решението ще има действие между страните по спора и не ще обвърже АД³¹.

Допустими са предявени при условията на субективно съединяване положителни установителни искове по чл. 71 ТЗ срещу АД и по чл. 124 ГПК срещу акционери за установяване на акционерното качество на ищеца, които се основават на твърдения, че са извършени разпоредителни сделки с акции на

²⁹ Р. № 14 от 25.03.2010 г. на ВКС по т. д. № 524/2009 г., I т. о., ТК.

³⁰ Р. № 220 от 14.02.2012 г. на ВКС по т. д. № 839/2010 г., II т. о., ТК; Опр. № 501 от 21.07.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 4716/2013 г., II т. о., ТК.

³¹ Опр. № 203 от 27.04.2018 г. на ВКС по ч. т. д. № 560/2018 г., I т. о., ТК.

ищеца, на които същият отрича настъпването на транслативния им ефект поради недействителност на джирата в полза на физическите лица, записани като акционери в дружеството. При наличието на спор за собствеността върху част от акциите от капитала на АД той трябва да бъде разрешен именно с участието на търговското дружество и лицето, чийто членствени права се отричат поради твърдението, че не е придобило валидно акциите на ищеца и последният продължава да бъде техен собственик. По същество този спор е за установяване коя е насрещната страна по членственото правоотношение с акционерното дружество, предпоставено от собствеността върху акциите, който трябва да се разреши с участието на всички спорещи страни – лицата, които претендират собственост върху едни и същи акции, и самото търговско дружество. При предявени положителни установителни искове по чл. 124 ГПК за установяване на собствеността на акциите спрямо лицето, вписано като акционер за същите, с позоваване на нищожност на прехвърлителните сделки, с които са придобити акциите, не е необходимо да бъдат водени отделни искове по чл. 26 ЗЗД за нищожност на сделките. Неправилно е разбирането, че трябва по исков ред да бъде прогласена недействителността на конкретните джирата с участието само на страните по джирото. Субективните предели на силата на пресъдено нещо на решението няма да обхванат акционерното дружество (насрещна страна по членственото правоотношение, произтичащо от акциите), поради което решението по чл. 26 ЗЗД не би му било противопоставимо. Правният интерес на ищеца се извежда от сключването на конкретни сделки за определен брой акции от капитала на дружеството, поради което по всеки от субективно съединените искове по чл. 124 ГПК срещу всяко едно от физическите лица той е обусловен от факта, че лицето е страна по джирата с предмет конкретни акции³².

За сравнение, този подход се наблюдава и по отношения на преценката на нищожността на договор за прехвърляне на дружествен дял в ООД. ВКС е разгледал следната хипотеза. Покана за общо събрание на ООД е връчена на съдружниците, като е взето предвид и вписано прехвърляне на дружествени дялове по силата на договор. Съдружник е предявил иск по чл. 74 ТЗ, като релевираното основание за отмяна е било, че приобретателят не е трябвало да бъде поканен за общото събрание. ВКС приема, че по иск по чл. 74 ТЗ срещу решение на общото събрание на ООД не може да се прогласи

³² Р. № 13 от 02.08.2018 г. на ВКС по т. д. № 1014/2017 г., II т. о., ТК (искът е недопустим, ако акциите, предмет на всяка от сделките, не са индивидуализирани, защото не може да се прецени наличието на правен интерес от предявяване на исковите по чл. 124 ГПК срещу всяко физическо лице за конкретните акции съобразно това дали се твърди те да са предмет на сделка/правоотношение, по която/което лицето е страна); срв. Опр. № 717 от 04.12.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 1668/2019 г., II т. о., ТК.

недействителността на договор за прехвърляне на дялове, което прехвърляне е вписано в търговския регистър³³.

Според второто становище съдът разполага с такава компетентност.

При предявен иск по чл. 71 ТЗ с предмет да бъде установено, че ищецът е акционер в ответното дружество с притежание на всички акции в него, както и за задължаване на ответното дружество да издаде на ищеца временно удостоверение и да го впише в книгата на акционерите, ако ищецът се позовава на нищожност на прехвърлително джиро върху временни удостоверения в полза на трето лице, което не е конституирано като ответник по делото, този въпрос се явява преюдициален и по него съдът е длъжен да се произнесе, независимо от липсата на предявен установителен иск, основан на чл. 26 ЗЗД, за нищожност на джирото. Неучастието в процеса на страна по конкретната сделка, чиято нищожност е инцидентно въведена в процеса, няма отношение нито към произнасянето на съда по така повдигнатия преюдициален спор, нито към правния интерес на ищеца да установи по реда на чл. 71 ТЗ конкретното оспорвано му въз основа на действието на същата сделка членствено правоотношение. Отделно от това, мотивите на съдебния акт не пораждаат сила на пресъдено нещо³⁴.

ВКС е разгледал следната хипотеза. Предявен е иск по чл. 74 ТЗ и активната легитимация на ищеца е оспорена с факта, че в книгата на акционерите като притежател на временното удостоверение, с което той се легитимира като акционер, е вписано друго лице. Ищецът е оспорил това твърдение с възражение за нищожност на джирото, с което вписаният в книгата на акционерите се легитимира като титуляр на временното удостоверение. ВКС приема, че това възражение за нищожност е допустимо. Допустимостта на посоченото възражение произтича от това, че същото касае обстоятелства, които са от решаващо значение за изхода на спора. Ако бъде отречена възможността да релевира възраженията си за нищожност на джирото при предявен иск по чл. 74 ТЗ, ищецът не би могъл да докаже активната си легитимация и това ще има за последица недопустимост на иска в хипотезата, когато джирото има за предмет всички притежавани от него акции, респ. ще бъде от значение за основателността на иска в хипотезата, когато с оспореното джиро са прехвърлени само част от притежаваните от ищеца акции /например когато ищецът твърди, че приобретателите на акциите по силата на нищожно джиро са участвали в общото събрание/. При това положение, когато с атакуваното решение на общото събрание ищецът е изключен като акционер, след влизане в сила на съдебното

³³ Р. № 732 от 24.08.2005 г. на ВКС по т. д. № 819/2004 г., ТК, II о.

³⁴ Опр. № 501 от 21.07.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 4716/2013 г., II т. о., ТК, както и Опр. № 37 от 21.01.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 3070/2018 г., I т. о., ТК.

решение, с което производството по иска с правно основание чл. 74 ТЗ е прекратено или същият е отхвърлен, ищецът не би имал друг ред за защита на членственото си акционерно право – резултат, който е несъвместим с правния принцип, че за всяко субективно право трябва да бъде осигурена възможност за защитата му. Предявяването на иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК, заведен от ищеца срещу дружеството и легитимиращите се по книгата на акционерите приобретатели на акциите /джиратарите/, би било недопустимо срещу дружеството предвид наличието на предвиден в закона специален иск – искът по чл. 71 ТЗ, чрез който акционерът може да защити членственото си право, като докаже качеството си на акционер, респ. притежавания брой акции от капитала на дружеството. Безспорно, иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за установяване на нищожност на джирото на акции, страни по който са джирантът и джиратарят, е процесуално допустим, доколкото именно това е редът за прогласяване на недействителността на джирото като сделка по начин, обвързващ прехвърлителя и приобретателя на акциите. Решението по този иск, обаче, не би имало сила на пресъдено нещо по отношение на АД и поради това образуваното въз основа на него дело няма преюдициално значение за изхода на делото по предявения иск с правно основание чл. 74 ТЗ и не би било основание за спиране на производството по същото по реда на чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК. Следователно в разглежданата хипотеза освен в производството по иска по чл. 74 ТЗ за ищеца по този иск не съществува друга процесуална възможност да установи качеството си на акционер, респ. твърдения от него обем акционерни права, което би осуетило защитата му срещу атакуваните решения на общото събрание³⁵. Така даденият отговор е приложим и при предявен иск за нищожност на решения на общото събрание на акционерите³⁶.

Защитата на правата на съдружника и акционера, чиито членствени права се оспорват, може да се осъществи в производството по чл. 71 от ТЗ и чл. 74 от ТЗ, без да бъде необходимо първо да бъде проведено отделно исково производство, в което да бъде разрешен спорът относно принадлежността на дружествените дялове или акциите между съдружника/акционера и третото лице, което претендира самостоятелни права върху дяловете или акциите. Именно в производството по чл. 71 от ТЗ и чл. 74 от ТЗ ищецът трябва да установи легитимацията си като съдружник, респ. акционер, която е обуславяща за допустимостта на предявения иск³⁷.

³⁵ Р. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК; в този смисъл и Опр. № 61 от 22.01.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 2480/2018 г., II т. о., ТК.

³⁶ Опр. № 61 от 22.01.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 2480/2018 г., II т. о., ТК.

³⁷ Опр. № 37 от 21.01.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 3070/2018 г., I т. о., ТК.

Активната легитимация на ищеца може да бъде оспорена в процеса по чл. 74 ТЗ чрез правоизключващи възражения от страна на ответното дружество, насочени към отричане на валидното ѝ възникване /напр. нищожност на джирото, въз основа на което ищецът е придобил акциите в ответното дружество/ или погасяването ѝ в даден момент преди общото събрание, чието решение се атакува. Доказването на тези възражения има за последица отхвърляне на иска поради недоказана активна материална легитимация. При липса на оспорване от страна на ответното дружество или при недоказването му съдът трябва да зачете транслативния ефект на джирото, ако то е извършено преди датата на събранието, и да приеме иска за допустим, като го разгледа по същество³⁸.

Въпрос № 7: Фактическият състав на нищожността по чл. 75, ал. 2 от Търговския закон включва ли предпоставката съдебното решение да бъде влязло в сила към момента на приемане на нищожното решение или извършване на нищожното действие от органите на дружеството?

Застъпени са две различни становища.

От една страна, ВКС е разгледал следния казус. На 26.03.1994 г. и на 16.06.1994 г. е освободен един и същ управител на ООД с решение на общото събрание. Решението от 26.03.1994 г. е отменено по иск по чл. 74 ТЗ със съдебно решение, влязло в сила на 15.06.1995 г. ВКС приема, че решението от 16.06.1994 г. е нищожно, защото противоречи на съдебното решение за отмяна на решението на общото събрание от 26.03.1994 г., влязло в сила на 15.06.1995 г. Законът поставя изискване за съобразяване на решението на общото събрание с последващи ползващи се със сила на пресъдено нещо съдебни решения, третиращи еднакъв или с преюдициално значение спор. Законът не изисква съдебното решение, с което е разрешен еднаквият спор, да е било вече в сила, когато се постановява решението на органа на дружеството. Противоречие с едно последващо по време съдебно решение не може да се отрече като основание да се иска прогласяване на нищожност на решение на общото събрание на дружеството именно поради окончателното правоустановяващо действие на съдебното решение и задължителността му за страните по чл. 220, ал. 1 ГПК (отм.)³⁹.

От друга страна, ВКС приема, че според критерия на чл. 75, ал. 2 ТЗ нищожно решение на общото събрание може да бъде само това, което е прието след влизането в сила на съдебното решение и е в предметните предели на

³⁸ Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

³⁹ Р. № 54 от 17.03.1998 г. на ВКС по гр. д. № 492/1997 г., 5-членен с-в.

основанията по ал. 1 – указанията на съда по тълкуването на закона, фактите и пр. Ако потвърждаващото решение на общото събрание е прието преди влизането в сила на съдебното решение, по отношение на него критерият по чл. 75, ал. 2 ТЗ не се простира и проверката за неговата порочност трябва да се основава на други критерии. Тези критерии са в зависимост от естеството на решението и последиците от него. Ако потвърденото решение е от подлежащите на вписване и е вписано, потвърждаващото решение може да е без правно значение, ако не внася промяна нито по отношение на дружеството, нито по отношение на съдружниците, в който случай не би подлежало и на самостоятелно вписване. Например потвърждаване на решение на общото събрание за промяна на седалището на дружеството, която промяна е вече вписана. Не е така при решенията, при които се внася промяна по отношение на дружеството или съдружниците, макар и при същия вписан краен резултат, но при други обстоятелства. В този случай те биха подлежали на отмяна по реда на чл. 74, ал. 1 ТЗ, както е посочено и в т. 8 на Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ВКС по тълк. д. № 1/2002 г., ОСГК⁴⁰. Това разбиране е възприето от ВКС в следната хипотеза. ООД е имало двама управители – И. Г. З. и Я. И. З. На 12.07.2017 г. общото събрание на съдружниците е взело решение за освобождаването на Я. З. като управител. Това решение е атакувано с иск по чл. 74 ТЗ от Я. З. ООД е било едноличен собственик на капитала на ЕООД, което е имало двама управители – И. З. и Я. З. На 05.10.2017 г. е взето решение на ООД като едноличен собственик на капитала на ЕООД чрез управителя Я. З., с което е освободен другият управител на ЕООД – И. З.; това решение не е вписано в търговския регистър. На 07.03.2018 г. е взето повторно решение от ООД чрез Я. З. като едноличен собственик на капитала на ЕООД в същия смисъл (за освобождаване на И. З. като управител на ЕООД). ООД чрез И. З. е предявило иск по чл. 74 ТЗ срещу ЕООД за отмяна на решенията на ООД от 07.03.2018 г. ВКС приема следното. Ако потвърденото решение е от подлежащите на вписване и е вписано, потвърждаващото решение може да е без правно значение, ако не внася промяна нито по отношение на дружеството, нито по отношение на съдружниците, в който случай не би подлежало и на самостоятелно вписване, като например потвърждаване на решение на общото събрание за промяна на седалището на дружеството, която промяна е вече вписана; решенията, при които се внася промяна по отношение на дружеството или съдружниците, макар и при същия вписан краен резултат, но при други обстоятелства, биха подлежали на отмяна по реда на чл. 74, ал. 1 ТЗ, но не са нищожни. На второ място, доводът, че Я. З. няма качеството на управител на ООД към момента на вземане на решението от

⁴⁰ Р. № 61 от 26.07.2012 г. на ВКС по т. д. № 325/2011 г., I т. о., ТК; Р. № 149 от 30.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 846/2015 г., II т. о., ТК.

07.03.2018 г. от името на ООД, не може да бъде въвеждан като основание на иска по чл. 74 ТЗ, тъй като разрешаването на този въпрос е предмет на висящото дело по иска по чл. 74 ТЗ, предявен от Я. З. срещу ООД за отмяна на решението от 12.07.2017 г. за освобождаването му като управител на ООД⁴¹.

Въпрос № 8: От кой момент приобретателят на налични акции може да упражнява членствените си права – след извършване на прехвърлителното джиро и получаване на ценната книга или след вписването му като акционер в книгата на акционерите?

В практиката на ВКС са изразени две различни становища по въпроса дали приобретателят на акциите може да упражнява акционерните си права преди вписването му в книгата на акционерите.

Първо становище.

Прехвърлителната сделка сама по себе си е действителна и джирото поражда действие и при липса на вписване в книгата на акционерите. Вписването в книгата на акционерите по смисъла на чл. 185, ал. 2 ТЗ не е елемент от фактическия състав на джирото и то има само декларативно действие по отношение на дружеството⁴². Уведомлението на последното от приобретателя на поименни акции посредством джиро прави противопоставими на дружеството правата на приобретателя на джиросани акции като акционер на дружеството⁴³. Единствено джирото е достатъчно не само за придобиване на собствеността върху поименната налична акция, но законът въобще не поставя като изискване вписването на джирото в книгата на акционерите, за да може новият приобретател на акцията да противопостави на дружеството и да упражни всички свои имуществени и неимуществени членствени права, инкорпорирани в нея⁴⁴, включително да упражни правото на участие в общото събрание⁴⁵ и правото на

⁴¹ Опр. № 460 от 09.11.2018 г. на ВКС по ч. т. д. № 2487/2018 г., I т. о., ТК.

⁴² Р. № 1860 от 19.11.2001 г. на ВКС по гр. д. № 478/2001 г., V г. о. (липсва ли вписване, прехвърлителната сделка е относително недействителна по отношение на дружеството); Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.; Р. № 235 от 23.06.2008 г. на ВКС по т. д. № 911/2007 г., ТК, II о.; Р. № 53 от 17.10.2008 г. на ВКС по т. д. № 57/2008 г., 5-членен с-в, ТК; Р. № 945 от 31.01.2008 г. на ВКС по т. д. № 555/2007 г., II о., ТК.

⁴³ Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.

⁴⁴ Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.; Р. № 52 от 25.04.2013 г. на ВКС по т. д. № 472/2012 г., I т. о., ТК; Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

⁴⁵ Р. № 52 от 25.04.2013 г. на ВКС по т. д. № 472/2012 г., I т. о., ТК; Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК (при представяне пред общото събрание на временно удостоверение с джиро, легитимиращо едно лице като приобретател на права върху акции,

глас⁴⁶, да предяви иска по чл. 74 ТЗ⁴⁷ (включително и срещу решение на общото събрание на акционерите, с което се отказва вписването му в книгата на акционерите)⁴⁸. Акцията е легитимационно – разпоредителна ценна книга и правата (лични и имуществени), които тя инкорпорира, възникват за титуляря независимо от последващото вписване в книгата на акционерите⁴⁹ и от датата на извършване на джирото⁵⁰. Ако акциите са джиросани преди датата на общото събрание на акционерите, то прехвърлителят няма право да участва на заседанието му независимо от това, че прехвърлянето не е вписано в книгата на акционерите⁵¹. Ако към датата на общото събрание акционерът не е бил вписан в книгата на акционерите и не се е легитимирал с джирото пред общото събрание, той не би могъл да се позовава на незаконосъобразност на атакуваните с иска по чл. 74 ТЗ решения поради недопускането му до участие и незачитане на правото му на глас⁵².

Второ становище.

Макар че вписването не е елемент от фактическия състав на джирото, извършването му е необходимо, за да има действие джирото по отношение на акционерното дружество. Съгласно разпоредбите на чл. 187 ТЗ във вр. с чл. 185, ал. 2 ТЗ това се отнася както за поименните акции, така и за временните удостоверения. Вписването има значение за противопоставимостта на правата на титуляря спрямо дружеството. До момента на вписването на новия приобретател на акциите за титуляр ще се смята този, който е вписан в книгата на акционерите. Поначало вписването не влияе на действителността на сделката и последващите приобретатели на прехвърлените акции са носители на правата, инкорпорирани в тях, с това изключение, че те не могат да ги упражняват единствено по отношение на дружеството. Едва след като акционерът, придобил акциите, бъде вписан в книгата на акционерите, той може да упражнява правата си, включително и правото на глас в общото събрание на акционерното дружество⁵³. АД е обвързано

дружеството е задължено да го регистрира и допусне до участие в общото събрание като акционер независимо дали прехвърлянето е вписано в книгата на акционерите).

⁴⁶ Р. № 1860 от 19.11.2001 г. на ВКС по гр. д. № 478/2001 г., V г. о.; Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

⁴⁷ Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.; Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

⁴⁸ Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.

⁴⁹ Р. № 327 от 14.04.2003 г. на ВКС по гр. д. № 2650/2002 г., V г. о.

⁵⁰ Р. № 565 от 25.05.2005 г. на ВКС по т. д. № 879/2004 г., ТК.

⁵¹ Р. № 945 от 31.01.2008 г. на ВКС по т. д. № 555/2007 г., II о., ТК.

⁵² Р. № 159 от 12.12.2017 г. на ВКС по т. д. № 375/2016 г., I т. о., ТК.

⁵³ Р. № 773 от 25.01.2008 г. на ВКС по т. д. № 406/2007 г., II о., ТК; Опр. № 745 от 25.11.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 3121/2014 г., II т. о., ТК.

от вписването в книгата на акционерите и е длъжно да счита за притежатели на акции лицата, вписани в книгата на акционерите, като обвързващото действие се отнася и за броя на притежаваните от тези лица акции⁵⁴. Обвързващото действие на вписването в книгата на акционерите при провеждане на общото събрание на акционерите се изразява в това, че до участие в събранието могат да бъдат допуснати само лицата, вписани в нея като акционери⁵⁵. Приобретателят на временното удостоверение, който не е вписан в книгата на акционерите, не е активно процесуално легитимиран да води иска по чл. 74 ТЗ за отмяна на решения на общото събрание на акционерите, ако към момента на вземане на посочените решения той не е бил вписан в книгата на акционерите на дружеството⁵⁶.

Въпрос № 9: Задължително ли е паричната вноска при увеличаване на капитала на АД да бъде внесена по набирателна сметка?

ВКС застъпва две различни становища.

Съобразно препратката на чл. 192, ал. 7 ТЗ за увеличаване на капитала се прилагат съответно правилата на глава четирнадесета, раздел II на ТЗ за учредяване на акционерното дружество. Следователно за удостоверяване на реалното набиране на средства за ефективното увеличаване на капитала законодателят изисква банкова институция да удостовери внасянето на паричните вноски и в този случай. При това те трябва да се извършват по набирателна сметка (чл. 166, ал. 1 ТЗ), което изискване законодателят е постановил с оглед на целевото ѝ предназначение. Внасянето на вноските за увеличаване на капитала по набирателна сметка гарантира разходването им от дружеството именно за увеличаване на капитала, който пък служи за обезпечаване на правата на кредиторите. От разплащателната сметка банката плаща на всяко трето лице, което титулярят на сметката ѝ посочи, поради което по нея не може да се провери реалното набиране на капитала. Това, че в чл. 14, т. 5 от Наредба № 3 от 17.06.2002 г. за безналичните плащания и националната платежна система – отм., който текст е възпроизведен и в Наредба № 3 от 29.09.2005 г. за паричните преводи и платежните системи (отм.), е посочено, че набирателната сметка се открива за съхраняване на парични средства за учредяване на юридическо лице, не означава, че такава не може да бъде открита и за паричните вноски за увеличаване на капитала. След като вноските не са направени изцяло по банков

⁵⁴ Р. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК; Опр. № 745 от 25.11.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 3121/2014 г., II т. о., ТК.

⁵⁵ Р. № 204 от 6.06.2012 г. на ВКС по т. д. № 898/2010 г., II т. о., ТК.

⁵⁶ Р. № 773 от 25.01.2008 г. на ВКС по т. д. № 406/2007 г., II т. о., ТК.

път и то по набирателна сметка, не е изпълнено императивното задължение за внасяне напълно на капитала. Решението на общото събрание за увеличаване на капитала е взето в нарушение на императивната норма на чл. 192, ал. 5, във вр. с чл. 166, ал. 1 ТЗ. Тези разпоредби гарантират обезпечителната функция на капитала, поради което нарушаването им води до незаконосъобразност на взетото решение на общото събрание⁵⁷.

В последващо решение ВКС посочва, че като незаконосъобразен не може да бъде споделен решаващият извод в Решение № 1 от 22.02.2007 г. на ВКС по т. д. № 471/2006 г., ТК, I т. о., според който внасянето на вноските за увеличаване на капитала по набирателна сметка гарантирало разходването им от дружеството именно за увеличение на капитала, който пък служи за обезпечаване на правата на кредиторите. Както при действието на тогавашната Наредба № 3/29.09.2005 г. (отм.) на БНБ за паричните преводи и платежните системи, в която с разпоредбата на чл. 2, ал. 3, т. 5 е било ясно дефинирано, че набирателните сметки са предназначени за съхранение на пари, предоставени за разпореждане от клиента на негово поделение, необособено като самостоятелно лице /юридическо лице – бел. на състава на ВКС/, или за учредяване на юридическо лице, така и в Наредба № 3/16.07.2009 г. на БНБ за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти (обн. ДВ, бр. № 62 от 4.08.2009 г. – в сила от 1.11.2009 г.) изрично се посочва същото предназначение на набирателната сметка, но по отношение на всички от възможните общо 9 вида банкови сметки се допуска договаряне с титуляря им на „изискване за поддържане на минимална наличност“ /чл. 6, ал. 1, изр. 2-ро/. Що се отнася до препращането на чл. 192, ал. 7 ТЗ при увеличаването на капитала на АД към разпоредбите на Гл. XIV, Раздел II от същия закон, меродавно е изискването на законодателя прилагането на последните да става „съответно“, а не буквално. Следователно императивното правило на чл. 166, ал. 1 ТЗ за парични вноски трябва да се тълкува винаги стриктно и в неразривната му връзка с алинея 3 на същия законов текст, т.е. че задължението за внасянето им специално по набирателна банкова сметка следва единствено от етапа на учредяване на конкретното АД и точно поради това, ако в тримесечен срок от откриването на такава платежна сметка неговият управителен съвет, респ. съветът на директорите му, „не удостоверят пред банката, че дружеството е заявено за вписване“, вносителите могат да изтеглят обратно направените вноски, като членовете на управителния съвет или на съвета на директорите отговарят солидарно за изплащането им – към учредителите /по чл. 160 ТЗ/. С оглед на изложеното и по аргумент за противното това правило /на чл. 166, ал. 1 ТЗ/ в частта му за платежна

⁵⁷ Р. № 1 от 22.02.2007 г. на ВКС по т. д. № 471/2006 г., ТК, I т. о.

сметка, която да бъде от вида „набирателна“, не е приложимо в хипотезата на увеличаване на капитала на съществуващо акционерно дружество. В заключение, внасянето по разплащателна сметка с титуляр АД на 25% от номиналната стойност на новите акции, поемани от досегашните акционери в АД, вместо по набирателна такава, е валидно и законосъобразно и извършено в съответствие с разпоредбата на чл. 192а, ал. 1, т. т. 1 и 2 ТЗ⁵⁸.

Въпрос № 10: Прилага ли се основанието за нищожност по чл. 40 ЗЗД към сделките, сключени от органиния представител на търговското дружество?

В практиката на ВКС са застъпени две различни становища.

Разпоредбата на чл. 40 ЗЗД не се прилага в случаите, когато представителят е управител на търговско дружество, който изпълнява правомощия на орган на дружеството и изразява общата воля на съдружниците. Във взаимоотношенията между търговското дружество и трети лица е приложимо правилото на чл. 141, ал. 2, пр. 3 ТЗ, че ограниченията на представителната власт на управителя нямат действие по отношение на третите лица, от което следва, че разпоредбата на чл. 40 ЗЗД не се прилага при органното представителство на търговските дружества⁵⁹.

ВКС е разгледал следния казус. На 15.05.2008 г. общото събрание на съдружниците, притежаващи 100% от капитала на дружеството, единодушно е приело решение да бъде продаден от управителя недвижим имот, собственост на дружеството, за сума не по – малка от 20 000 лева при условия, на когото и с когото се договори за това. В изпълнение на взетото решение управителят П. К. Р. продава имота на съпруга си Н. Р. Р. за сумата от 21 000 лева. С решение на общото събрание на съдружниците, вписано в търговския регистър по заявление от 22.07.2008 г., П. К. Р. е била освободена като управител и от отговорност за управлението на дружеството. Видно от присъда, влязла в сила на 27.11.2014 г., П. К. Р. е призната за невиновна, че като длъжностно лице – управител, съзнателно е сключила неизгодна сделка за покупко – продажба на недвижим имот и с това е причинила значителна вреда на ООД. Според мотивите на присъдата деянието не е съставомерно, доколкото обективно са настъпили вреди от продажбата на недвижимия имот на занижена цена, но от субективна страна липсва умисъл за сключване на неизгодна сделка, след като управителят е изпълнил решението на общото събрание. ООД е предявило иск за обявяване на сделката за нищожна на основание на чл. 40 ЗЗД. ВКС приема, че съгласно чл. 300 ГПК присъдата е задължителна за гражданския съд относно това дали е извършено деянието,

⁵⁸ Р. № 123 от 5.08.2015 г. на ВКС по т. д. № 39/2014 г., I т. о., ТК.

⁵⁹ Р. № 232 от 16.11.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3745/2017 г., ГК, IV г. о.

неговата противоположност и виновността на дееца, с оглед на което независимо от взетото решение за продажба на имота по чл. 137, ал. 1, т. 7 ТЗ от обективна страна е налице увреждане на търговското дружество. Не е приложимо обаче общото правило на чл. 40 ЗЗД за преценката дали и доколко управителят на ООД е положил грижа на добър търговец при покупко – продажбата на недвижим имот, въз основа на която дружеството е оспорило действията на управителя при договарянето с трето лице. Разпоредбата на чл. 40 ЗЗД не се прилага, когато представителят е управител на търговско дружество, който изпълнява правомощията си на орган на дружеството, и има решение на общото събрание на съдружниците за освобождаването от отговорност на управителя, с което се признава, че действията по управление са били осъществени при полагане на дължимата грижа. Затова предявеният иск по чл. 40 ЗЗД е неоснователен. Като управител на ООД П. К. Р. е изпълнила взетото решение на общото събрание на дружеството от 15.05.2008 г., поради което имуществената ѝ отговорност за причинените на дружеството вреди може да се реализира само по реда на чл. 145 ТЗ, а не по общите правила, когато представлявайки дружеството е изразила общата воля на съдружниците. Във взаимоотношенията между търговското дружество и трети лица е приложимо правилото на чл. 141, ал. 2, пр. 3 ТЗ, че ограниченията на представителната власт на управителя нямат действие по отношение на третите лица, от което следва, че разпоредбата на чл. 40 ЗЗД не се прилага при органното представителство на търговските дружества, а оспорваната сделка не е недействителна поради нарушение на чл. 40 ЗЗД⁶⁰.

Второто становище отговаря положително на поставения въпрос.

Дали управителят е действал във вреда на ООД по смисъла на чл. 40 ЗЗД е въпрос, който подлежи на анализ от съда при отчитане на всички релевантни обстоятелства, свързани с интереса на представлявания и мотивите на представителя да го сключи. Преценката се основава на изследване на обстоятелства, свързани с това: имал ли е представляваният необходимост от предмета на този договор изобщо и към конкретния период в частност, т.е. дали престацията на насрещната страна по договора е безполезна; мотивите на представителя да постигне съгласие с насрещната страна по договора за извършването на конкретната работа (в случай, че не е необходима) и при такава

⁶⁰ Р. № 232 от 16.11.2018 г. на ВКС по гр. д. № 3745/2017 г., ГК, IV г. о.; вж. също Р. № 124 от 11.07.2016 г. на ВКС по гр. д. № 6220/2015 г., I г. о., ГК (представителството на ООД е органно (осъществява се от неговия управител); то не възниква от упълномощителна сделка; за него чл. 40 ЗЗД не се прилага; законът предвижда имуществена отговорност за управителя, който е сключил договора във вреда на дружеството (чл. 145 ТЗ), но договорът поражда правни последици).

цена⁶¹. За сключен във вреда на представляваното лице договор трябва да се приеме договор за заплащане на възнаграждение за услуги, които е могло да бъдат извършени от служители на представляваната организация⁶².

ВКС е разгледал следната хипотеза. Управителят на ООД е продал първоначално склад с част от терен, собственост на ООД, като е уговорено разсрочено плащане в период с изключително висока инфлация, без да се предвидят защитни клаузи за продавача, напр. валутна клауза, а впоследствие е продал и останалата незастроена част от терена, като по този начин е ограничен кръгът от потенциални купувачи и са създадени пречки за постигане на максимална цена. ВКС приема, че не е налице нищожност по чл. 40 ЗЗД, защото по делото липсват каквито и да било данни, че представителят на търговското дружество – купувач е съзнавал и е бил съгласен с увреждащите действия, а недействителността по чл. 40 от ЗЗД предполага споразумение между представителя и третото лице⁶³.

Систематичното място на нормата по чл. 40 ЗЗД в раздел представителство на ЗЗД изисква наличие на учредена представителна власт. Нормата на чл. 141, ал. 2, изр. 2 от ТЗ предвижда, че ограниченията в представителната власт на управителя нямат действие спрямо третите лица. Това означава, че управителят действа като дружеството, изразявайки неговата воля спрямо третите лица. Осъществяването на волеизявяване от управителя, макар и да е израз на волята на дружеството, е по същество изразяване на воля на един субект от друг субект. Действително няма ограничение на представителната власт спрямо третите лица, когато става въпрос за добросъвестно действие. Но в хипотеза на недобросъвестно действие или изразяване на воля на управителя от името на дружеството и недобросъвестно действие или изразена воля на лицето, с което той договаря, не може да се отрече необходимостта от правна уредба по отношение на действията и сделките, извършени и сключени от управителя, увреждащи дружеството. Нормата на чл. 145 от ТЗ урежда обезщетение в случаите на причинени вреди, което не позволява да се защити дружеството срещу недобросъвестните действия на управителя, защитавайки правата си на собственост и други права, с които е извършено разпореждане. При сделка и действие на управителя на дружество с ограничена отговорност дружеството е обвързано от действията и сделките, извършени от управителя, но само при нормално развитие на отношенията в съответствие с добросъвестността. Наличието на конфликт на интереси при възможността управителят да получи

⁶¹ Р. № 1328 от 24.11.2000 г. на ВКС по гр. д. № 108/2000 г., V г. о.

⁶² Р. № 405 от 1996 г., 5-чл с-в.

⁶³ Р. № 376 от 11.06.2009 г. на ВКС по гр. д. № 3159/2008 г., II г. о., ГК.

облага за сметка на дружеството чрез сговор с третото лице е хипотеза, която се нуждае от правна уредба. Налице е празнота в ТЗ относно сделки, при които третото лице действа недобросъвестно и знае или не е могло да не знае, че при договаряне с дружеството с ограничена отговорност чрез управителя му нанася вреда на търговеца като сключва договор, грубо нарушаващ дължимата грижа на добрия търговец при договарянето и извършването на сделки с оглед на добросъвестната търговска практика. На основание на чл. 288 от ТЗ за неуредените от ТЗ случаи се прилагат правилата на ЗЗД. Поради това трябва да се приеме, че съответно се прилагат правилата на чл. 40 от ЗЗД. В този случай предвидената правна възможност на основание на чл. 288 от ТЗ вр. чл. 40 от ЗЗД да се установи недействителността е предоставена само на увреденото лице, както изрично е посочено в т. 3 от ТР № 5 от 12.12.2016 г. по тълк. д. № 5/2014 г., ОСГТК на ВКС. При съответно приложение на нормата на чл. 288 от ТЗ вр. чл. 40 от ЗЗД трябва, на първо място, да бъде извършено действие от името на представляваното лице, което е действително и го обвързва. На второ място, трябва да бъде налице обективно накърняване на интересите на лицето, от чието име са извършени действията, както и, на трето място, субективен елемент. Установяването на съществуването на тези елементи се извършва към момента на сключване на договора. От обективните елементи, изискуеми от чл. 288 от ТЗ вр. чл. 40 от ЗЗД, трябва да се установи, че е налице вреда, която настъпва още към момента на сключване на договора, респ. с неговото сключване. Но относно вредата не е задължително тя да бъде настъпила или да настъпва със сключване на договора. За вреда трябва да се приеме всяка сигурна възможност, установима към сключване на договора, че вреда ще настъпи за лицето, от чието име се извършва представителство. При съответното приложение на чл. 40 от ЗЗД трябва да се приеме, че това ще са сделки, които представляват неоснователно обременяване с тежести, да са породени условни или задължения с нетипични модалитети. Вредата може да настъпва веднага или да бъде сигурно нейното бъдещо настъпване. Вредата трябва да не бъде незначителна. Трябва да бъде налице субективен елемент, като под термина „споразумяване“, използван от законодателя, трябва да се има предвид такова действие, при което третото лице, с което е договарял управителят, е действало недобросъвестно. Изисква се знание и у управителя на представляваното дружество с ограничена отговорност, и у третото лице, че така сключеният договор при съдържащите се обективни характеристики води до увреждане или може да доведе в бъдеще до вреда за лицето, от чието име е сключен. Възможността за настъпване на вредата трябва да бъде основана на обективни факти. Недобросъвестността подлежи на доказване от лицето, от чието име са извършени увреждащите действия. Третото

лице трябва да цели настъпването на вредата или да действа при груба небрежност към момента на сключване на договора⁶⁴.

ВКС е разгледал следния казус. ЕООД е имало депозитна сметка в банка. Управителят е сключил договор за личен кредит със същата банка; ЕООД, представлявано от управителя, е учредило като обезпечение на този личен кредит на управителя особен залог върху вземането си по депозитната сметка. Настъпило е неизпълнение на задължението за връщане на личния кредит и банката е превела една част от сумата, налична по депозитната сметка на ЕООД, към лична сметка на управителя и след това от тази лична сметка на управителя я е усвоила за погасяване на личния кредит на управителя; останалата част от сумата по депозитната сметка на ЕООД банката е усвоила директно за погасяване на личния кредит на управителя. ВКС приема следното. При изследване на предпоставките по чл. 40 от ЗЗД се преценява дали е увреждане на имуществото на ЕООД. Не всяко дадено обезпечение може да представлява вреда по смисъла на чл. 40 от ЗЗД, а само това, за което към момента на сключване на договора се установи, че е неоправдано, или се установи, че е наличие сигурност за настъпване на вредата за учредителя на залога. Изследването на недействителността на договора е само към момента на неговото сключване въз основа на обективно установените факти по делото. В случая е установено само учредяването на особен залог от ЕООД в полза на управителя му. Това учредяване на особен залог, макар и да представлява обременяване на имуществото на ЕООД, не е доказано да се свързва със сигурност за настъпване на вредата за това дружество. Учредяването на обезпечение в полза на трето лице е свързано с вътрешни отношения между длъжника и лицето, дало залог в негова полза за обезпечение на задължението, в случая между ЕООД и управителя му, и не може да се направи извод, че е наличие липса на основание за учредяване на залога. На основание на чл. 26, ал. 2, изр. 2 от ЗЗД самото сключване на договора за залог предполага наличието на основание. Отсъствието на основание не може да бъде основано само на житейски заключения, а трябва да се установи от обективно налични факти, изключващи наличието на основание. Липсва нормативно установено или съществуващо в банковата практика задължение за банката да разкрива вътрешните отношения между длъжника и лицето, учредило залог в негова полза. Не може да се приеме, че със сигурност ще настъпи вреда, тъй като обезпечението, макар и да учредява възможност на кредитора да получи изпълнение от залогодателя наред с възможността да получи изпълнение от длъжника, не е установено да съществува такава изначално установена обективна невъзможност за изпълнение или неплатежоспособност на длъжника. Наличието

⁶⁴ Р. № 178 от 12.03.2020 г. на ВКС по т. д. № 1991/2018 г., II т. о., ТК.

на отпускане на кредит означава, че банката е проверила финансовото състояние на управителя на ЕООД, убедила се е, че е налице платежоспособност, и е отпуснала сумата с всички предоставени обезпечения. Не може да се направи извод, че банката е знаела или не е могла да не знае, че ще настъпи неизпълнение на задълженията по договора за кредит и със сигурност ще се пристъпи към изпълнение срещу заложния длъжник – ЕООД. В хипотезата на установяване на субективния елемент по чл. 40 от ЗЗД трябва да се установи такова знание на факт, че именно към момента на сключване на договора със сигурност ще настъпи вреда за дружеството. Вътрешните отношения между дружеството и неговия управител и породените от действията на управителя задължения за дружеството трябва да са осъществени при противопоставяне от дружеството, което да бъде известно на банката, за да може да се приеме, че е налице недобросъвестност на същата, и поради това да се приеме, че е действала във вреда на представляваното дружество. Вътрешните отношения между управителя на ЕООД и едноличния собственик на капитала не може да са основание за недобросъвестност на банката или за заключение, че тя е действала при груба небрежност при договарянето⁶⁵.

Въпрос № 11: Приемането на решение по чл. 137, ал. 1, т. 8 ТЗ от общото събрание на съдружниците на ООД съставлява ли абсолютна положителна предпоставка за допустимост на иска по чл. 145 ТЗ, насочен срещу лице, което е освободено като управител и е заличено като управител от търговския регистър?

Според едното разбиране, решение по чл. 137, ал. 1, т. 8 ТЗ не се изисква, ако искът по чл. 145 ТЗ е насочен срещу лице, което към момента на предявяването му вече е било освободено като управител и е заличено като управител от търговския регистър⁶⁶. В по-новата практика се застъпва обратното становище⁶⁷.

⁶⁵ Р. № 178 от 12.03.2020 г. на ВКС по т. д. № 1991/2018 г., II т. о., ТК.

⁶⁶ Р. № 536 от 25.05.2004 г. на ВКС по гр. д. № 1380/2003 г., ТК, II т. о.; Р. № 41 от 29.04.2009 г. на ВКС по т. д. № 669/2008 г., I т. о., ТК; Р. № 536/25.05.2004 г. по т. д. № 1389/2002 г., на ВКС, II т. о.

⁶⁷ Р. № 115 от 27.11.2012 г. на ВКС по т. д. № 61/2011 г., II т. о., ТК; Р. № 129 от 02.09.2016 г. на ВКС по т. д. № 1002/2015 г., I т. о., ТК; Р. № 177 от 11.08.2014 г. на ВКС по т. д. № 66/2012 г., II т. о., ТК; Р. № 188 от 20.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 1525/2015 г., II т. о., ТК; Р. № 152 от 13.01.2017 г. на ВКС по т. д. № 2795/2015 г., I т. о., ТК; Р. № 213 от 27.11.2017 г. на ВКС по т. д. № 975/2017 г., I т. о., ТК; Р. № 29 от 23.07.2019 г. на ВКС по т. д. № 1212/2018 г., I т. о., ТК; Опр. № 76 от 12.02.2019 г. на ВКС по ч. т. д. № 2125/2018 г., I т. о., ТК; Р. № 125 от 15.01.2020 г. на ВКС по т. д. № 1204/2018 г., II т. о., ТК.